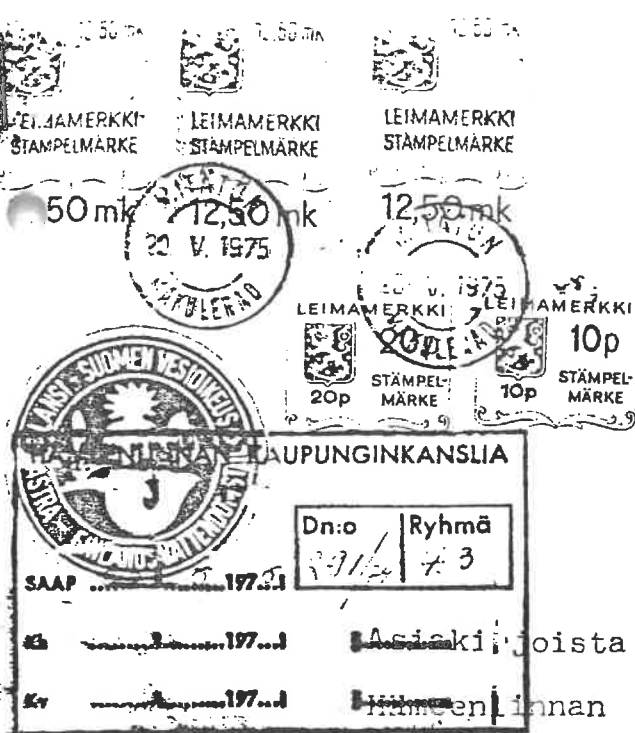

1980-06-12

①

LÄNSI-SUOMEN VESIOIKEUDEN PÄÄTÖS

asiasta, joka koskee veden johtamista Rääkälänjoen vesistön Alajärvestä Ahveniston pohjavesiesiintymän vesimäärän lisäämiseksi sekä Ahveniston pohjaveden ottamon laajentamista Hämeenlinnan kaupungissa. Annettu Helsingissä toukokuun 23 päivänä 1975.

Asiakirjoista saadaan tietää seuraavaa:

Hämeenlinnan kaupunginhallitus on 2.5.1972 päivätyllä ja 25.5.1972 täydennetyllä vesioikeudelle osoitetulla hakemuksella, johon liittyi yrityksen suunnitelma, anonut lupaa johtaa vettä Rääkälänjoen vesistön Alajärvestä nesteenä käytettäväksi sekä pohjaveden lisäämiseksi imeyttää Alajärvestä johdettavaa vettä Hattelmalan harjuun Hämeenlinnan kaupungin Ahveniston pohjavesiesiintymän alueelle sekä ottaa Ahveniston pohjavesilaitokselta imeyttämällä lisätyn vesimäärän huomioonottaen vettä enintään 20 000 m³/vrk.

Suunnitelma-asiakirjoista ilmenee muun muassa, että Hämeenlinnan kaupungin nykyinen veden hankinta perustuu sekä pohjaveden että pintaveden käyttöön. Pohjavesi otetaan Ahveniston ja Kylmälahden vedenottamoilta ja pintavesi Katumajärvestä. Käytössä olevien vedenottamoiden tuotot ovat seuraavat:

- Kylmälahden pohjavedenottamo	7 000 m ³ /vrk
- Ahveniston pohjavedenottamo	3 500 m ³ /vrk
- Katumajärven pintavedenottamo	4 000 m ³ /vrk
Yhteensä	14 500 m ³ /vrk

Kaupungin vedenkulutus oli vuonna 1971 noin 12 000 m³/vrk.

Ennusteiden mukaan se on vuonna 1980 noin 19 000 m³/vrk

Leima 37,80
Lunastus 32,10
Yhteensä 69,90

Hämeenlinnan kaupunginhallitus

ja vuonna 1990 noin $27\,500\text{ m}^3/\text{vrk}$. Vedenkulutusennusteen perusteella voidaan todeta, että nykyisten laitosten tuotto on riittävä vain vuosiin 1973 - 1975 saakka, joten Ahveniston tekopohjavesilaitoksen toteuttamista on pidettävä erittäin kiireellisenä.

Ahveniston vedenottamolla on usean vuoden ajan todettu pohjaveden pinnan jatkuvasti laskevan. Samoin on todettu vedenpinnan alenemista Ahveniston järvessä, jonka vedenkorkeuksien muutokset ovat riippuvaisia ympäröivien harjumuodostumien pohjaveden korkeuksien muutoksista. Suoritetujen tutkimusten mukaan on vesipintojen aleneminen aiheutunut pääasiassa liian runsaasta vedenotosta. Tilanteen palauttamiseksi tasapainoon on vedenottoa viime aikoina jouduttu ratkaisevasti rajoittamaan. Ahveniston vedenottamon tuoton ja kaupungin keskeisen virkistysalueen käytön turvaamiseksi on laadittu suunnitelma alueen pohjavesiolojen korjaamiseksi. Suunnitelman mukaan Hattelmalan harjuun pumpataan Alajärvestä pintavettä, joka imeytyy tekopohjavedeksi. Tekopohjaveden määrä ja Ahveniston vedenottamon veden käyttö järjestetään siten, että alueen pohjavesisuhteet palautuvat vähitellen normaaleiksi.

Tekopohjavesilaitoksen ensimmäisen vaiheen kapasiteetiksi on suunniteltu keskimäärin $5\,000\text{ m}^3/\text{vrk}$. Tällä vesimäärällä voidaan tyydyttää kaupungin vedenkulutuksen kasvu noin vuoteen 1980 saakka sekä samalla tasoittaa paikalliset pohjavesiolosuhteet noin neljässä vuodessa. Toisessa vaiheessa on laitoksen kapasiteettia suunniteltu lisättäväksi määrään $15\,000\text{ m}^3/\text{vrk}$, jolloin kaupungin veden saanti voidaan ennusteen mukaan turvata noin vuoteen 1990 saakka.

Alajärvestä tapahtuvassa vedenotossa on otettava

huomioon se vedenhukka, joka tapahtuu veden imeyttämisen ja pohjaveden pumppauksen välillä sekä ne mahdolliset kyskeytykset, jotka saattavat pitkinä kuivakausina tulla vedenotossa kysymykseen. Näillä perusteilla sekä tarvittavien pumppujen yhteensopivuuden huomioonottaen on otettavat vesimäärät valittu seuraaviksi:

I vaihe:

- keskimääräinen vesimäärä $64 \text{ l/s} = 5\,500 \text{ m}^3/\text{vrk}$.
- maksimivesimäärä $115 \text{ l/s} = 10\,000 \text{ m}^3/\text{vrk}$.

II vaihe:

- keskimääräinen vesimäärä $190 \text{ l/s} = 16\,500 \text{ m}^3/\text{vrk}$
- maksimivesimäärä $230 \text{ l/s} = 20\,000 \text{ m}^3/\text{vrk}$

Vedenottolupaa haetaan toisen vaiheen vesimäärälle.

Vesi johdetaan tulojohdossa Alajärven rannalle rakennettavaan pumppaamoon, josta vesi pumpataan painejohdossa Hattelmalan harjulle. Tänne rakennetaan kaksi imeytysalasta. Harjuun imeytetty vesi otetaan käyttöön Ahveniston nykyisellä pohjavesilaitoksella, jonka rakennettu teho on riittävä ensimmäisen vaiheen vesimäärille. Toisessa vaiheessa on pumppaustehoa, imeytysallaspinta-alaa ja pohjavedenottamoiden kapasiteettia suurennettava. Kaksi viimeksimainittua voidaan yksityiskohtaisemmin suunnitella vasta ensimmäisen vaiheen kokemusten perusteella. Alajärven vedenlaattutkimusten tulosten perusteella on vedenotto järvestä suunniteltu suoritettavaksi noin 5 - 6 metrin syvyydestä. Tätä varten on rakennettava noin 320 metrin mittainen tulojohto veden johtamiseksi omalla paineellaan vedenottokohdasta rannalle tulevaan vedenottamoon. Tulojohdon halkaisijaksi on suunniteltu $\varnothing 600 \text{ mm}$. Tulojohto varustetaan lähtöpäästään imusiivilällä, joka nostetaan 1 - 2 metriä jär-

venpohjan yläpuolelle. Pumppaamon painejohdon pituus on noin 3 600 m ja sen halkaisija 200 mm. Painejohto voidaan rakentaa pääosiltaan Hämeenlinnan kaupungin omistamille maa-alueille.

Imeytysallasalue liittyy Hattelmalan harjun reunaan. Alue on Hämeenlinnan kaupungin omistuksessa. Imeytysaltaat on mitoitettu ensimmäisessä vaiheessa keskimääräistä vesimäärää $5\,500\text{ m}^3/\text{vrk}$ varten. Allaspinta-ala on $1\,600\text{ m}^2$. Altaita rakennetaan kaksi kappaletta pinta-alaltaan samansuuruisina. Kun imeytysmäärä toisessa vaiheessa nostetaan, mitoitetaan altaat ensimmäisestä vaiheesta saatujen kokemusten perusteella. Mitoitukseen vaikuttaa oleellisesti veden imeytymisnopeus altaista, mikä puolestaan riippuu imeytyvän veden laadusta sekä maaperän ominaisuuksista.

Ahveniston pohjaveden ottamo sijaitsee noin 1 100 m suunnitelluista imeytysaltaista pohjoiseen. Ikää ottamalla on yli 60 vuotta. Vuodesta 1911 alkaen on käytettävissä tiedot vuosittain otetuista vesimääristä sekä ottamokaivojen vedenpintojen korkeuksista. Näiden perusteella voidaan todeta nykyisen pohjavedenpinnan olevan ottamalla noin 4 m luonnontilaisen korkeuden alapuolella. Tutkimusten mukaan tämä merkitsee usean miljoonan kuutiometrin pohjavesivajausta kyseisen pohjavesiesiintymän alueella. Pohjavesisuhteiden tasapainottamisen jälkeen on siten Hattelmalan harjussa käytettävissä varsin huomattava pohjavesivarasto pitkinä kuivakausina Alajärvestä tapahtuvan vedenoton keskeytysten ajaksi. Ahveniston pohjavesiesiintymän jatkuva antoisuus on arvion mukaan noin $3\,500\text{ m}^3/\text{vrk}$. Ottamon koneistot ja laitteet on mitoitettu nimellisteholle

6 000 l/min, mikä on riittävä Ahvenistolta tekopohjavesilaitoksen ensimmäisen toteuttamisvaiheen jälkeen otettavalle vesimäärälle noin 8 500 m³/vrk. Tekopohjavedeksi imeytettävä veden määrää lisättäessä toisessa rakennusvaiheessa on myös pohjaveden ottamon kapasiteettia lisättävä.

Alajärvi kuuluu Kokemäenjoen vesistön Vanajaveden reitin Räikälänjoen vesistöön. Räikälänjoen vesistö saa alkunsa Kalvolan ja Hattulan kuntien alueilta. Vedet keräytyvät aluksi Takajärveen ja siitä edelleen noin 5 km pitkän Alajoen kautta Alajärveen. Alajärvestä vedet virtaavat Iso- ja Pikku-Munakasjärvien kautta Suojärveen, josta vesistö jatkuu Viralanjärven ja Kernaalanjärven kautta Hidenjokeen ja edelleen Vanajaveteen.

	Valuma-alue	Järvisyys
Alajärven luusuassa	121 km ²	12,5 %
Katiskosken padon kohdalla	133 "	12,0 "
Suojärven luusuassa	137 "	12,6 "
Viralanjärven luusuassa	174 "	10,5 "
Lasku Kernaalanjärveen	185 "	9,8 "

Alajärven ja sen alapuolisten Iso- ja Pikku-Munakasjärvien vedenkorkeuksia hoidetaan Katiskosken padon avulla Helsingin maanviljelysinsinööripiirin vuonna 1957 laatiman Alajärven sekä Iso- ja Pikku-Munakasjärvien laskemissuunnitelman mukaisesti. Toisen vesistötoimikunnan 26.5.1959 antaman päätöksen lupaehdot 6), 10) ja 12), joiden mukaan patoa on hoidettava, kuuluvat seuraavasti:

"6) Katiskosken uudelleen rakennetulla vesilaitoksen padolla on vedenjärjestely siten suoritettava, että kevät-tulvan laskeuduttua padolla korkeuteen 98,20 m on sekä säännöstelyaukko että tulva-aukko suljettava ja pidettävä helmi

Muutettu lsv:llä
pöytä 11.3.1985

kuun 1 päivään saakka jatkuvasti suljettuina, ellei vedenkorkeus padolla ylitä korkeutta 98,40 m, jolloin mainittuja aukkoja on tämän korkeuden ylittämisen estämiseksi riittävästi avattava. Milloin vedenkorkeus vähävetisinä kausina laskee padolla korkeuteen 98,25 m, uittoaukkoa ei saada avata muutoin kuin uiton toimittamista varten. Helmikuun 1 päivänä on padon säännöstelyaukkoa ryhdyttävä vähitellen avaamaan niin, että mainittu aukko on maaliskuun 1 päivänä kokonaan auki. Kevät-tulvan alkaessa ja vedenpinnan noustua padolla korkeudelle 98,10 m on myös sekä tulva- että uittoaukko avattava.

Padon avaukset on niin suoritettava, ettei haitallista tulva-aaltoa aiheudu alapuolisessa vesistössä.

10) Hakija on vastuussa siitä, että vedenjärjestely Katiskosken vesilaitoksen padolla hoidetaan lupaehdossa 6) olevien määräysten mukaisesti.

Padon hoitamisesta on lähemmin sovittava mainitun vesilaitoksen omistajan kanssa.

12) Tässä päätöksessä mainitut korkeudet ovat suunnitelman korkeustasossa."

Järvenlaskusuunnitelman mukaan ovat luonnontilaiset ja lasketut vedenkorkeudet Katiskosken padolla seuraavat:

	Luonnontilaiset korkeudet		Lasketut korkeudet	
	Järvenlaskusuunnitelman tasossa	NN-tasossa	Järvenlaskusuunnitelman tasossa	NN-tasossa
HW	98,60 m	+98,50 m	98,40 m	+98,30 m
MHW	98,59 "	+98,49 "	98,36 "	+98,26 "
MW	98,52 "	+98,42 "	98,25 "	+98,15 "
Kesä-syyskauden MNW	98,45 "	+98,35 "	98,30 "	+98,20 "
Kesä-syyskauden NW	98,30 "	+98,20 "	98,30 "	+98,20 "

Talvikauden MNW	98,45 m	+98,35 m	97,85 m	+97,75 m
Talvikauden NW	98,35 "	+98,25 "	97,80 "	+97,70 "

Helsingin maanviljelysinsinööripiirin laatiman järven laskusuunnitelman yhteydessä esitettyjen purkautumiskäyrien perusteella voidaan Katiskosken padolla tapahtuvan juoksutuksen ääriarvot arvioida seuraaviksi:

HQ	ylin virtaama	6,0 m ³ /s
NQ	alin virtaama	0 m ³ /s

Hakijan suunnitelman mukaan vedenotto tapahtuu vesistön nykyisten vedenkorkeusvaihtelujen puitteissa. Lisäksi on Katiskosken alapuolista vesistönosaa ajatellen padon ohi tapahtuvana minimijuoksutuksena suunniteltu käytettäväksi 20 l/s, vaikka juoksutus nykyisen luvan puitteissa saattaa tiettyinä aikoina loppua kokonaan.

Suunniteltu vedenotto Alajärvestä ei aiheuta vahinkoja Alajärven rantamaille, koska säännöstely suoritetaan voimassa olevan lupapäätöksen mukaisesti eikä vedenotto aiheuta oleellisia muutoksia voimassa olevan lupapäätöksen edellyttämiin vedenkorkeuksiin. Mahdolliset vahingot vedenotosta Alajärvestä aiheutuvat Katiskosken padon alapuolisilla virtaavilla vesistönosilla alivirtaamakausion pitenemisen seurauksena. Tämän kompensoimiseksi on jatkuvaksi vähimmäisjuoksutukseksi suunniteltu Katiskosken padolla 20 l/s. Kalastusselvityksen perusteella voitaneen todeta, että vedenotosta mahdollisesti kalataloudelle aiheutuvat vahingot rajoittuvat Katiskosken säännöstelypadon ja Suojärven sekä Koskenjärven ja Viralanjärven välisille virtaaville vesistönosille.

Pintaveden imeyttämällä saattaa olla haitallista vaikutusta imeytysaltaiden ja pohjaveden ottamon välillä

sijaitsevien kaivojen veden laatuun.

Ahveniston vedenottamon kapasiteetin lisääminen saattaa pienentää Parolan varuskunnan vedenottamon antoisuutta, joskin etukäteen on vaikea arvioida, missä määrin tällaista haittaa ilmenee.

Vesioikeuden päätettyä, että asia on käsiteltävä katselmustoimituksessa ja pyydettyä vesihallitusta määräämään alaisensa insinöörin toimitusinsinööriksi asiassa, on vesihallitus 16.5.1972 määrännyt toimitusinsinööriksi toimitusinsinööri Martti Laakson.

Asiaa koskeva alkukokous on pidetty 29.6.1972 Hämeenlinnassa ja katselmuskokoukset 27.2.1974 Rengon, Janakkalan ja Hattulan kunnissa sekä Hämeenlinnan kaupungissa.

Toimitusinsinöörin vesioikeudelle lähettämien kuultusten mukaan on toimitusmiesten lausunto ollut nähtävänä Rengon, Janakkalan ja Hattulan kunnissa sekä Hämeenlinnan kaupungissa 17.6.1974 lähtien.

Muistutuksensa ovat vesioikeuteen toimittaneet seuraavat:

1) Virala Oy pidättää itselleen oikeuden vaatia vahingonkorvausta ja esittää muita vaatimuksia sekä hankkeen I vaiheen että sen II vaiheen toteuttamisen johdosta.

2) Paavo Kouri, Erik Marttila, Ville Hostila, Pentti Korkama, Jaakko Heinonen ja Matti Pekarila yhteisesti, Alajärven ja Munakasjärven ranta-alueiden omistajina uudistavat katselmustoimituksessa esittämänsä vaatimuksen, että vedenotto olisi sallittava touko - marraskuun välisenä aikana vain silloin, kun vedenpinta on Katiskosken vedenkorkeusasteikolla tason +98,35 m yläpuolella ja joulukuun - huhtikuun välisenä aikana vain silloin, kun vedenpinta on tason +97,90 m ylä-

puolella. Lisäksi muistuttajat esittivät vaatimuksenaan, etteivät järvien vedenkorkeudet tämän hankkeen toteuttamisen johdosta laske, vaan ne vedenkorkeudet, jotka syntyivät Alajärven ja sen alapuolisten Iso- ja Pikku-Munakasjärvien järjestelyn tuloksena, säilyvät.

3) Ragnar Randell, E.Heinilä, Ossi Saarinen, Allan Lehtonen, Niilo Alanoja, Väinö Lehto, Jaakko Satama, Niilo Aaltonen, Armas Hillo, Ida Konga, Anneli Salonen, Aune Lehtonen, Maire Rimilä, Mirja Iivonen, Leena Saari, Hillevi Uusitalo, Terttu Ruissalo, Jalo Hjelm, Tero Koskela, Esko Komulainen ja Eila Vuorinen yhteisesti, Suojärven rannalla sijaitsevien kesähuviloiden omistajina, pyytävät, ettei hakemuksen suhteen tehtäisi myönteistä päätöstä, tai jos näin tapahtuisi, että kaikki vahingot korvataan suoritettavan arvion mukaisesti.

4) Mauno Honkavaara, Katiskosken tilan RN:o 10¹³ omistajien alaikäisten lastensa Juha ja Satu Honkavaaran puolesta, esittää, että toimitusmiesten lupaehto 2.2. muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: "Katiskosken padon kautta on aina juoksutettava vähintään virtaamaa 135 l/s vuorokausikeskiarvona ja tarvittaessa on tämän johdosta veden johtaminen tekopohjavedeksi vähennettävä tai kokonaan lopetettava". Lupaehtoa 2.3 Honkavaara esittää muutettavaksi seuraavaksi: "Kohdassa 2.2 esitetty ohijuoksutus on järjestettävä voimalaitoksen tulokanavan kautta siten, että kalan kasvatusalaiden veden saanti ei yrityksen johdosta huonone. Ohijuoksutuksen suorittamiseen liittyvistä teknillisistä yksityiskohdista samoin kuin padon mahdollisesta kunnostamisesta ja hoidosta hakijan on sovittava lähemmin vesilaitoksen omistajan kanssa". Edelleen Honkavaara esittää, että jos

vesioikeus katsoo, että juoksutusta ei voida järjestää kalankasvatusaltaiden kautta, niin kalankasvatuslaitteiden rakentamisesta hänelle aiheutuneet kustannukset korvataan täysimääräisesti sen mukaan kuin hän on ne esittänyt verotuksessa vähennettäväksi eli 19 200 mk. Vielä muistuttaja toteaa, että altaissa kasvatetaan vuosittain 500 - 600 kappaletta taimenia ja sateenkaarirautuja 1 - 2 kilon painoiksi, minkä jälkeen ne lasketaan vesistöön. Hakija olisi velvoitettava suorittamaan alapuolisessa vesistössä sellaiset tutkimukset ja mittaukset, että vedenoton vaikutukset Katiskosken ja Kernaalanjärven väliseen vesistön osaan voidaan luotettavasti selvittää. Muistuttaja vaatii hankkeen toteuttamisen tilalle aiheutuvasta virkistyskäytön arvon menetyksestä korvauksena 52 500 mk. Vielä Honkavaara toteaa, että toimitusmiesten lausunnon lupaehdon 2.15 mukaan hakijan on maksettava Alajärven ja Iso- ja Pikku-Munakasjärvien järjestely-yhtiölle Katiskosken säännöstelypadon käyttöoikeudesta 25 000 mk. Katiskosken koskitilaan kuuluu Katiskosken yhteis-maa rakennuksineen, Katiskoski vesivoimineen ja kaikki laitteet, siis myös säännöstelypato. Edellisen omistajan aikana järjestely-yhtiö on velvoitettu suorittamaan Katiskosken alapuolisen vesiväylän perkaus - samoin kuin uusimaan vesilaitoksen patorakenteet ja tulokanava. Järvenlaskuyhtiön toimesta on vesilaitoksen patorakenteet ja tulokanava vuonna 1959 uusittu, mutta padon omistusoikeus on säilynyt vesilaitoksen omistajalla, mikä käykin kiistattomasti selville toisen vesistötoimikunnan 26.5.1959 antamasta päätöksestä. Näin ol-len korvaus säännöstelypadon käyttöoikeudesta muistuttajan käsityksen mukaan kuuluu hänelle. Vielä muistuttaja katsoo, että mikäli patoa voimassaolevine määräyksineen ei olisi,

joutuisi hakija kustantamaan vastaavanlainen säännöstelyn toteuttamiseksi tutkimus- ja rakennustoimenpiteitä, joiden kustannusten arvon muistuttaja arvioi noin 0,5 markaksi. Tämän vuoksi hän katsookin, että käyttöoikeudesta esitetty korvaus on liian alhainen ja hän esittää, että mainittu korvaus määrättäisiin maksettavaksi hänelle sen todellisen arvon mukaisesti.

5) Viralan kalastuskunta sekä Erkki Rajamäki, Rantala RN:o 4¹⁴² omistajana ja yhteisen vesialueen osakkaana Risto Kaija Suontaka RN:o 4²⁵ omistajana ja yhteisen vesialueen osakkaana sekä Seppo Kostiainen Mäntylä RN:o 4¹⁵ omistajana ja yhteisen vesialueen osakkaana, kaikki yhteisesti, esittävät, että hakijalle myönnettäisiin lupa ottaa vettä suunnitelman I vaiheessa tarvittavat määrät eli keskimäärin $5\,500\text{ m}^3/\text{vrk}$ ja enintään $10\,000\text{ m}^3/\text{vrk}$., sekä pidättävät oikeuden esittää korvausvaatimuksensa vedenotosta heille aiheutuvista vahingoista, haitoista ja edunmenetyksistä sen jälkeen kun ne on voitu arvioida.

6) Tauno Arvid Lehtonen Janakkalan kunnan Hyvikkälän kylässä olevan Järventausta RN:o 2¹⁴⁵ tilan omistajana vastustaa luvan myöntämistä, mutta mikäli lupa Hämeenlinnan kaupungille annetaan, lupaehtoihin olisi otettava seuraavat määräykset:

- Suojärven vedenkorkeus ei saa laskea eikä veden laatu heiketä. Hakija olisi velvoitettava suorittamaan jatkuvasti mittauksia ja tarkastuksia tässä mainittujen seikkojen suhteen ja mikäli haittoja ilmenee, olisi veden juoksutus heti keskeytettävä. Mittauksen tarkistukseen olisi varattava tilaisuus jokaiselle asianosaiselle. Mittaus ja tarkkailu edellyttäisivät kiinteitä pisteitä Suojärvelle.

- Veden johtaminen Alajärvestä tulisi tapahtua touko - marraskuussa vedenpinnan ollessa +98,35 yläpuolella ja joulukuussa +97,90 yläpuolella.
- Minimijuoksutus 20 l/s olisi nostettava suuremmaksi.
- Lupaehdoissa on mainittava, että ottamista on säädeltävä siten, että siitä ei johdu kenellekään minkäänlaista haittaa.
- Suojärven pinta olisi pysytettävä nykyisellään ja olisi tässä suhteessa suoritettava jatkuvaa tarkkailua.
- Pidättää oikeuden korvausvaatimusten esittämiseen myöhemmin. Mikäli hänen kiinteistöään ei voi nykyisellä tavalla käyttää, on hakija velvoitettava hankkimaan hänelle nykyistä vastaava kiinteistö uudesta paikasta järven rannasta samalta etäisyydeltä asuinpaikasta Järvenpäästä.

7) Viralan seudun vesiensuojeluyhdistys esittää, että minimijuoksutuksen tulisi olla vähintään 100 l/s, jotta vedet voitaisiin säilyttää nykyisille ihmisille ja tuleville polville käyttökelpoisina.

Vesihallitus ja metsähallitus ovat antaneet toimitusmiesten lausunnon johdosta lausuntonsa.

Vesihallitus katsoo, että toimitusmiesten lupaehtojen kohdan 2.10 määräys ottamosta otettavista vesimääristä tulisi esittää katselmuskirjassa sanotulla tavalla eli keskimäärin $15\,000\text{ m}^3/\text{vrk}$ kuukausikeskiarvoina laskettuna ja enintään $20\,000\text{ m}^3/\text{vrk}$. Kohdassa 2.12 mainittu vedenoton vaikutusten tarkkailu kalaston osalta olisi suoritettava maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosaston hyväksymällä tavalla.

Metsähallitus ilmoittaa, ettei sillä ole muuta huomauttamista, kuin että hakija olisi velvoitettava suorit-

tamaan työ siten, ettei se haittaa mahdollista uittoa sekä lisäksi suojaamaan rakenteensa, laitteensa ja johtonsa uiton tuottamalta vahingolta.

Vesioikeuden varattua siihen tilaisuuden, on Hämeen linnan kaupunki antanut selityksensä muistutusten ja lausuntojen johdosta sekä toimitusinsinööri lausuntonsa niiden johdosta.

Vesioikeus on 25.3.1975 toimittanut paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitetty asiakirjoihin.

Vesioikeus on käsitellyt tämän asian, ja koska Viralan seudun vesiensuojeluyhdistyksellä ei ole katsottava olevan asianosaisen puhevaltaa asiassa, vesioikeus jättää sen tekemän vaatimuksen tutkimatta.

Vesioikeus on muutoin tutkinut tämän asian ja, hyläten Tauno Arvid Lehtosen vaatimuksen, että hakija olisi velvoitettava hankkimaan hänelle nykyistä vastaava kiinteistö uudesta paikasta, lakiin perustumattomana ja hyläten Ragnar Randellin myötäpuolineen ja Tauno Arvid Lehtosen luvan epäämistä koskevat vaatimukset perusteettomina, hyläten muut asiassa esitetyt muistutukset, vaatimukset ja huomautukset enemmälti, ottaen ne huomioon siten kuin jäljempänä olevista lupaehdoista lähemmin ilmenee, sekä huomioonottaen sen, että järvenlaskun jälkeiseltä ajalta ei ole käytettävissä riittäviä havaintoihin perustuvia vedenkorkeus- ja virtaamätietoja, siihen nähden, että yrityksen toteuttaminen on yleisen tarpeen vaatima ja laissa säädettyjen edellytysten luvan myöntämiseen on katsottava olevan olemassa, nojautuen vesilain 2 luvun 3, 5, 6, 12 ja 13 §:n, 9 luvun 2, 6, 7, 8, 11, 15 ja 16 §:n, 11 luvun 12 §:n sekä 16 luvun

21 ja 30 §:n säännöksiin, harkitsee oikeaksi myöntää Hämeenlinnan kaupungille luvan veden johtamiseen Räikälänjoen vesistön Alajärvestä, johdetun veden imeyttämiseen Hattelmalan harjun Ahveniston pohjavesiesiintymän lisäämiseksi sekä vedenoton lisäämiseen Ahveniston pohjaveden otamosta noudattamalla vesilain säännöksiä ja seuraavia lupaehtoja:

Muutettu LSV 60:17
pöytäk. 11.3.1985

1) Juoksutusta Alajärvestä ja sen alapuolisista Iso- ja Pikku-Munakasjärvistä hoidetaan Katiskosken padon avulla toisen vesistötoimikunnan 26.9.1959 antaman, luvan myöntämistä Alajärven sekä Iso- ja Pikku-Munakasjärvien laskemiseen Hattulan ja Vanajan kunnissa koskevan lupapäätöksen lupaehtojen mukaisesti kuitenkin niin, että jatkuvan juoksutuksen Katiskoskella on oltava vähintään 70 l/s. Juoksutuksen on omistajan sitä halutessa tapahduttava ensisijaisesti kalan- kasvatustilaitoksen kautta.

2) Katiskosken padon hoito- ja kunnossapitovelvollisuus siirtyy järjestely-yhtiöltä Hämeenlinnan kaupungille, jonka on sovittava padon hoidosta lähemmin Katiskosken voimalaitoksen omistajan kanssa.

Hämeenlinnan kaupungilla on oikeus tehdä sellaiset muutokset patoaukkojen sulkemislaitteisiin kun juoksutuksen tar- koituksenmukainen hoitaminen vaatii.

3) Luvan saaja saa ottaa vettä Alajärvestä tekopohja- veden muodostamista varten enintään 6 000 000 m³ vuodessa, kuitenkin enintään 20 000 m³ vuorokaudessa. Vettä ei kuiten- kaan saa ottaa, jos vedenkorkeus Katiskosken padolla on .. seuraavan murtoviivan määrittelemiä korkeuksia alempana järven- laskusuunnitelman tasossa:

1.5.	98,25 m	(NN +98,15 m)
15.9.	98,25 m	(NN +98,15 m)

Muutettu LSV 60:17
pöytäk. 11.3.1985

Muutettiin.

L

15.3. 97,80 m (NN +97,70 m)

30.4. 97,80 m (NN +97,70 m)

4) Veden ottamiseen, pumppaamiseen ja imeyttämiseen tarvittavat rakenteet ja laitteet saadaan tehdä suunnitelman mukaisesti. Tähän lupaan ei sisälly painejohdon rakentaminen pumppaamolta imeyttämislaitteille.

5) Vedenalainen tulojohto Alajärvestä tulee painottaa riittävästi niin, että johto pysyy järven pohjalla ja ettei se pääse haitallisesti liikkumaan paikoiltaan. Siellä, missä järven vesisyvyys keskiveden aikana on alle 120 cm, on putki upotettava vähintään 20 cm pohjan alapuolelle. Tulojohdon paikka on osoitettava maastossa rannalle asetettavilla asianmukaisilla tauluilla.

6) Ahveniston pohjaveden ottamosta saadaan ottaa vettä imeyttämällä lisätty vesimäärä huomioonottaen enintään $450\,000\text{ m}^3$ kuukaudessa ja enintään $20\,000\text{ m}^3$ vuorokaudessa. Ottamoa saadaan tarpeen mukaan laajentaa. Veden tuhlausta ottamoa käytettäessä on vältettävä.

Ottamoa on käytettävä ja hoidettava niin, ettei kenellekään aiheuteta enempää vahinkoa ja haittaa kuin veden lisäämistä tarkoittavan yrityksen toteuttamiseksi ilman kohtuuttomia kustannuksia on välttämätöntä.

7) Luvan saajan on järjestettävä sekä Alajärvestä että Ahveniston pohjaveden ottamosta otettujen vesimäärien luotettava jatkuva mittaus.

8) Luvan saajan on asetettava ja kunnossapidettävä senttimetrijaotuksella varustettu vedenkorkeusasteikko Alajärven paikkaan, johon on esteetön pääsy, ja pidettävä päivittäin kirjaa Katiskosken padon yläpuolisista ja Alajärven vedenkorkeuksista sekä Katiskosken virtaamista.

16

Luvan saajan on lisäksi tarkkailtava Helsingin vesipiirin vesitoimiston hyväksymällä tavalla vedenoton vaikutusta Katiskosken ja Kernaalanjärven välisen vesistöosan vedenkorkeuteen ja vedenlaatuun sekä maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosaston hyväksymällä tavalla mainitun vesistöosan kalastoon.

9) Luvan saajan on järjestettävä pohjavedenkorkeuden tarkkailu Ahveniston pohjaveden ottamon ympäristössä sekä tarkkailtava pintaveden imeytysaltaiden lähistöllä sekä imeytysaltaiden ja Ahveniston pohjaveden ottamon välisellä alueella olevien kaivojen vedenlaatua. Kummankin tarkkailun tulee tapahtua Helsingin vesipiirin vesitoimiston hyväksymällä tavalla ja kaivojen vedenlaadun tarkkailu on aloitettava hyvissä ajoin ennen pintaveden imeyttämiseen ryhtymistä.

10) Mikäli pohjaveden ottamon käyttämisestä tai veden imeyttämisestä on seurauksena, että joltakin alueelta veden saanti estyy tai huomattavasti vaikeutuu, luvan saaja voidaan, jos asianomainen sitä vaatii, velvoittaa rahalla korvaamisen sijasta ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin kuin vedenottamon omistajan velvollisuudesta alueen omistajan tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavan oikeuden turvaamiseksi vesilaissa on säädetty.

Mikäli Ahveniston pohjaveden ottamon kapasiteetin lisäyksen todetaan pienentävän Parolan varuskunnan pohjaveden ottamon antoisuutta, on veden ottoa Ahvenistolla rajoitettava niin, ettei varuskunnan veden saanti vaikeudu.

11) Luvan saajan on maksettava seuraavat kertakaikkiset korvaukset:

Katiskosken koskitilan omistajille vesivoi-
man menetyksestä

1 110 ml

Katiskosken säännöstelypadon käyttöoikeudesta
padon omistajalle

25 000 ml

Korvaukset on maksettava tai asianmukaisesti tallo-
tettava ennenkuin ryhdytään vedenottoon Alajärvestä.

12) Luvan saaja on velvollinen korvaamaan asiano-
maiselle oikeudenomistajalle yrityksen toteuttamisesta mah-
dollisesti aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmene-
tyksen.

13) Tämä päätös ei anna luvan saajalle maa- ei
vesialueisiin parempaa oikeutta kuin sillä muuten on.

14) Rakennustyö on tehtävä viiden vuoden kuluessa
siitä lukien, kun tämä päätös on saanut lainvoiman
vesilain 2 luvun 12 §:ssä säädetyllä uhalla.

15) Kun työ on saatu valmiiksi, on siitä 60
päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti vesioikeudelle
ja Helsingin vesipiirin vesitoimistolle.
